

یادداشتی پیرامون دستاوردهای توسعه در کرالا

وی.کی. راماچاندران

برگردان: بابک پاکزاد

انگشت نامتربین جلوه‌ی اقتصاد هند این است که صدها میلیون نفر از مردم در محرومیتی جانفرسا یعنی در گرسنگی، بیماری، بی‌خانمانی و بی‌سوادی به‌سر می‌برند و محکوم به‌زندگی در اشکال گوناگون تبعیض - طبقاتی، کاستی و جنسی - هستند. در میان ایالت‌های هند، ایالت کرالا در حوزه‌ی توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی برتری قابل توجهی نسبت به‌دیگران دارد. اقدامات صورت گرفته در کرالا نشان می‌دهد در صورت وجود کنش عمومی و اجتماعی متناسب، حتا با سطح درآمد پایین، می‌توان شرایط زیستی مردم را بهبود بخشید و شرایط فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را دگرگون کرد. در کرالا، اقدام سازمان‌ها و جنبش‌های مردمی در برابر فشارهای اقتصادی، سیاسی و اجتماعی به‌همراه عملکرد سیاسی دولت‌ها، مهم‌ترین اجزای کنش عمومی را تشکیل می‌دهند. دستاوردهای مردم کرالا نتیجه‌ی دگرگونی‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی گسترده است. این تغییرات ریشه در تاریخ کرالا دارند اما همچنین به‌مفهوم واقعی، آن‌ها را می‌توان دستاوردهای کنش عمومی در کرالای بعد از سال ۱۹۵۷ دانست. (ایالت کرالا در سال ۱۹۵۶ تاسیس شد و نخستین دولت محلی به‌رهبری حزب کمونیست در سال ۱۹۵۷ زمام امور را به‌دست گرفت) پیشرفت (سوادآموزی در مقیاس گسترده و توده‌ای، تحول در مناسبات ارضی و مالکیتی، تغییرات اساسی نجات و آموزش زنان و دختران و مداخله‌ی دولت در سیاست‌گذاری‌های بخش عمومی) به‌دلیل به‌قدرت رسیدن حزب کمونیست ممکن شد. همه این اوضاع و شرایط قابل نسخه‌برداری است.

کرالا مشمول تحول پیشرو در وضعیت سلامت و بهداشت و جمعیت‌شناسی بوده است که در جوامع توسعه نیافته بسیار شاخص و به‌دلیل فوق‌نسبت به‌دیگر ایالت‌های هند پدیده‌ای ویژه تلقی می‌شود. مطابق اطلاعات کنونی، امید به‌زندگی برای مردان در هنگام تولد ۷۱/۲ سال

در مقابل میانگین ۵۹/۱ سال در کل هند و برای زنان ۷۳/۷ سال در مقابل میانگین ۶۰/۴ سال در سراسر هند است. نرخ تولد در کرالا طی سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۲، ۱۸/۵ در هزار در مقابل میانگین ۲۹/۵ در هزار در کل هند و نرخ مرگ و میر ۶/۱ در هزار در مقابل ۹/۸ در هزار در سراسر هند است. نرخ مرگ و میر کودکان کرالا ۱۷ در هزار در مقابل ۷۹ در هزار در هند است. در ترکیب جمعیتی کرالا به ازای هر ۱۰۰۰ مرد ۱۰۴۰ زن در ایالت زندگی می‌کنند که این میانگین در هند ۹۲۸ زن به ازای هر ۱۰۰۰ مرد است.

در کرالا تعداد موسسه‌های پزشکی نسبت به جمعیت به‌طور چشم‌گیری بیشتر از بقیه‌ی هندوستان است. در جایی که سواد عمومی و آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم بالا است، درخواست‌های مردم جهت امکان‌های بهداشتی افزون‌تر و استفاده‌ی بهتر از سیستم‌های بهداشتی بیشتر است. آخرین اطلاعات حاکی از آن است که نرخ واکسیناسیون پسرها و دخترها از سایر بخش‌های هند بالاتر است و با سطح درآمد ارتباطی ندارد. در حالی که شواهد، دگرگونی‌های چشم‌گیری را در کنترل امراض واگیردار و همچنین بهبود امکان‌ها برای مقابله با بیماری‌ها را نشان می‌دهد، لیکن برخی شواهد پزشکی دیگر نشان می‌دهد که کارهای بسیاری برای کنترل امراض عفونی نشأت گرفته از آب و هوا در کرالا باید صورت پذیرد.

پس از دهه‌ی هفتاد میزان مصرف مواد غذایی در کرالا بالا رفت و براساس اطلاعات رسمی میزان مصرف خانوار در کرالا در اوایل دهه‌ی ۸۰ از میانگین میزان مصرف در هند بیش‌تر بود. یک سیستم توزیع عمومی کالاهای ضروری در ایالت کرالا وجود دارد. این سیستم از نیمه‌ی دوم دهه‌ی هفتاد گسترش یافت و تثبیت شد. ۹۰ درصد مردم ایالت صاحب کارت‌های جیره‌بندی هستند. این کارت‌ها به این منظور تعبیه شده‌اند که خانواده‌ها قادر به خرید برنج، گندم، شکر، روغن و مواد سوختنی که به آن‌ها سوبسید تعلق می‌گیرد باشند. در ۱۹۹۱ میزان غله‌ی خریداری شده از فروشگاه‌های تعاونی به ازای هر نفر ۶۹/۶ کیلوگرم بود این در حالی است که آمار مشابه برای ایالت‌های اوتار پرادش و بیهار در ۱۹۸۹ به ترتیب ۶ و ۸ کیلوگرم بود. کرالا تنها ایالت در هند است که در آن سوادآموزی عمومی وجود دارد و نزدیک به تمام بزرگسالان و نوجوانان باسوادند و نسبت به جمعیت از پایین‌ترین تعداد کودکان کار در هند برخوردار است. کرالا تنها ایالتی در هند است که ساختار اقتصادی - اجتماعی آن در سه دهه‌ی گذشته قابلیت جذب دستاوردهای جهانی در حوزه‌ی بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی را داشته است.

مردم کرالا به‌صورتی انقلابی نحوه‌ی روابط مالکینی را که در سراسر هند بسیار پیچیده،

ظالمانه و استثماراری بود را تغییر داده‌اند و پیروزی‌های مهمی را در برابر صورت‌های هیولای کاستی هند به دست آورده‌اند. در دهه‌های اخیر، کنش اجتماعی شکاف دستاوردها و امکان‌های آموزشی و بهداشتی میان نواحی شمالی و جنوبی را باریک‌تر ساخته است؛ شکافی که در زمان قوانین دوره‌ی استعماری عریض شده بود. همچنین ایالت مدرن کرالا مجموعه اقداماتی در حوزه‌ی تامین اجتماعی صورت داده است و از این طریق در تلاش است تا برای کارگران بخش غیررسمی و همچنین فقرا و معلولان مستمری فراهم کند. مورد کرالا یک الگوی برجسته از اهمیت سوادآموزی در پیشرفت اقتصادی و اجتماعی است. آموزش و سواد همگانی شرطی مقدم بر هر دستاورد بهداشتی و جمعیت‌شناسی مردم در کرالا بوده است. دست‌یابی به سوادآموزی در مقیاس گسترده در کرالا نیازمند ایجاد مدارس و نظام تحصیلی عمومی است و به همان نسبت دست‌یابی به سوادآموزی عمومی در هند نیز نیازمند همین امر ضروری است. آموزش همگانی در کرالا تا زمان غلبه بر موانع طبقاتی، جنسی و کاستی فراهم نیامد. نمونه‌ی کرالا همچنین یک مثال مهم از پیروزی‌های زنان در عرصه‌ی بهداشت و تحصیل و ضرورت نقش زنان در توسعه است. باید به‌خاطر داشت که بخشی از مردم کرالا از سطح آموزشی و بهداشتی غیرقابل قبولی نسبت به بقیه‌ی مردم برخوردارند: از جمله می‌توان به افراد برخی قبایل (به‌ویژه در مالابار شمالی، جوامع ماهیگیر و کات‌ها اشاره کرد. همچنین در میان آن‌ها افرادی از کارگران مهاجر به‌ویژه از تامیل نادو) مشاهده می‌شود که طیف وسیعی از کارهای مربوط به صنایع دستی را در کرالای معاصر برعهده دارند. با در نظر گرفتن شرایط ویژه‌ی تاریخ مدرن کرالا، در کرالای سده‌ی ۱۹ فعالیت مبلغان و سیاست دولتی در ایالت‌های مدرن (به‌ویژه در تراوان کور) نقش بنیادینی را در استقرار یک جو حمایتی رسمی برای سلامتی عمومی بازی کرد. تاثیر فراگیر فوق در ایجاد میل جامعه به سمت آموزش، سلامت و بهداشت زنان تعیین کننده بود. در اواخر سده‌ی ۱۹ و اوایل سده‌ی ۲۰، سازمان‌های اصلاح اجتماعی مردم متعلق به کاست‌های زیر ستم به‌عنوان پیش‌قراول اصلاحات اجتماعی ضدکاستی پا به‌صحنه گذاشتند. و به‌عنوان نخستین سازمانده جنبش‌های سیاسی اجتماعی دمکراتیک در میان کارگران روستایی قد علم کردند. جنبش‌های سیاسی توده‌ای که از دهه‌ی ۳۰ تحت هدایت حزب کمونیست بودند و همچنین دولت‌های کمونیست که در ۱۹۵۷، ۱۹۶۷، ۱۹۸۰، ۱۹۸۷ تا امروز به قدرت رسیدند، عامل‌های مهم دگرگونی‌های سیاسی - اجتماعی بودند. هنگامی که ایالت کرالا در سال ۱۹۵۶ تاسیس شد حزب کمونیست تنها سازمان سیاسی در ایالت بود که دارای برنامه‌ای مشخص برای

دگرگونی‌های اقتصادی - اجتماعی و سیاسی بود. با وجود مدت کوتاهی که حزب کمونیست سکاندار دولت محلی بود، این حزب کمونیست بود که برنامه‌ی مدونی برای مردم کرالا فراهم کرد. در حال حاضر شاید بحران اشتغال و تولید بغرنج‌ترین مساله‌ی اقتصادی کرالا باشد. رشد پایین اقتصاد کنونی نه دلخواه است و نه از نظر سیاسی مطلوب به‌شمار می‌رود، (عجیب نیست که تحول در شرایط تولید در اقتصاد، امروز وظیفه‌ی مهمی برای مسوولان و نمایندگان چپ در سیاست کرالا به‌شمار می‌رود؛ تجربه‌ی توسعه‌ی کرالا و آینده‌ی توسعه‌ی کرالا، الگوی بسیار مهمی برای کل هندوستان و ملت‌های دیگر است. با وجود کارکردن زیر قیود تحمیلی قانون هند و دولت‌های مرکزی مخالف، جناح چپ در کرالا مردم را برای گونه‌هایی از تغییرات اجتماعی که در سراسر کشور بی‌سابقه است بسیج کرده است. هم اکنون مشخص است که وظیفه‌ی افزایش اشتغال و تولید (دگرگونی شرایط تولید و روابط تولیدی) از اجزای اصلی مرحله‌ی بعدی توسعه‌ی کرالا محسوب می‌شوند. با این حال، این تحول باید در امتداد دستاوردهای گذشته باشد و آن‌ها را تحکیم و گسترش دهد. چنین مرحله‌ی جدیدی در توسعه‌ی اقتصادی منابع ویژه‌ای را طلب می‌کند. کرالا از منابع طبیعی فوق‌العاده، اصلاحات ارضی اساسی، نیروی کار ماهر، تحصیل کرده و آگاه از نظر سیاسی و دستاوردهای بی‌نظیر در حوزه‌ی آموزش و بهداشت برخوردار است. آن از یک حزب کمونیست قوی حزب کمونیست هند (مارکسیست) و جنبش‌های سیاسی چپ که به‌موضوع رشد و توسعه حساس هستند، برخوردار است که ساختن آگاهی اجتماعی (چپ) در میان مردم پیشرو برای توسعه‌ی اقتصادی و تغییرات سیاسی اجتماعی را وظیفه‌ی خود می‌داند و برای خلق نهادهای جدید دولت محلی در ایالت فعالیت می‌کند.

تحول سوسیالیستی نمی‌تواند در ایالت‌های ایزوله و مجزا در هند با یک دولت سرمایه‌دار - زمین‌دار که در دهلی در صدر قدرت است رخ دهد. وظیفه‌ی چپ، همان‌گونه که جنبش درک می‌کند ساختن یک «کرالای جدید در هند جدید» است.

برای نتیجه‌گیری از این مقاله باید خاطر نشان کرد، دستاوردهای کرالا تنها به‌دلیل سوادآموزی در مقیاس توده‌ای و به‌دلیل تحول رادیکال ساختارهای سنتی طبقاتی، جنسی و کاستی متحقق شد. در وضعیت کنونی هند لازم است به‌خاطر بسپاریم که کنش عمومی و نه سیاست‌های جهانی‌سازی و آزادسازی، لوکوموتیو پیشرفت کرالا بوده است.